

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Latvijas klimata politika emisiju samazināšanai un klimatnoturīguma sasniegšanai

2018. gada 31. maijs, Rīga, Saeima
«**Klimata pārmaiņas un ar tām saistīto obligāto
pasākumu ietekme uz Latviju**»

Dr. Oec. Ilze Prūse
Klimata pārmaiņu
departamenta direktore

Latvijas klimata politikas konteksts

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija

Eiropas Savienības (ES) klimata politika

Latvijas nacionālā situācija

Starptautiskā klimata politika

United Nations Framework Convention on Climate Change

Citas nozīmīgas iniciatīvas un politikas

UN World Conference on Disaster Risk Reduction
2015 Sendai Japan

PARIS 2015
UN CLIMATE CHANGE CONFERENCE
COP21·CMP11

DOHA 2012
UN CLIMATE CHANGE CONFERENCE
COP18·CMP8

Latvijā darāmais ...

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Klimata
pārmaiņu
ierobežošana

Pielāgošanās
klimata
pārmaiņām

**Oglekļa
mazietilpīga un
pret klimata
pārmaiņām
noturīga
attīstība**

- 1. Siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisiju samazināšana un novēršana**
- 2. CO₂ piesaiste/ uztveršana (fotosintēzes process)**

- 1. Cilvēku**
- 2. Tautsaimniecības**
- 3. Infrastruktūras**
- 4. Dabas (?)**

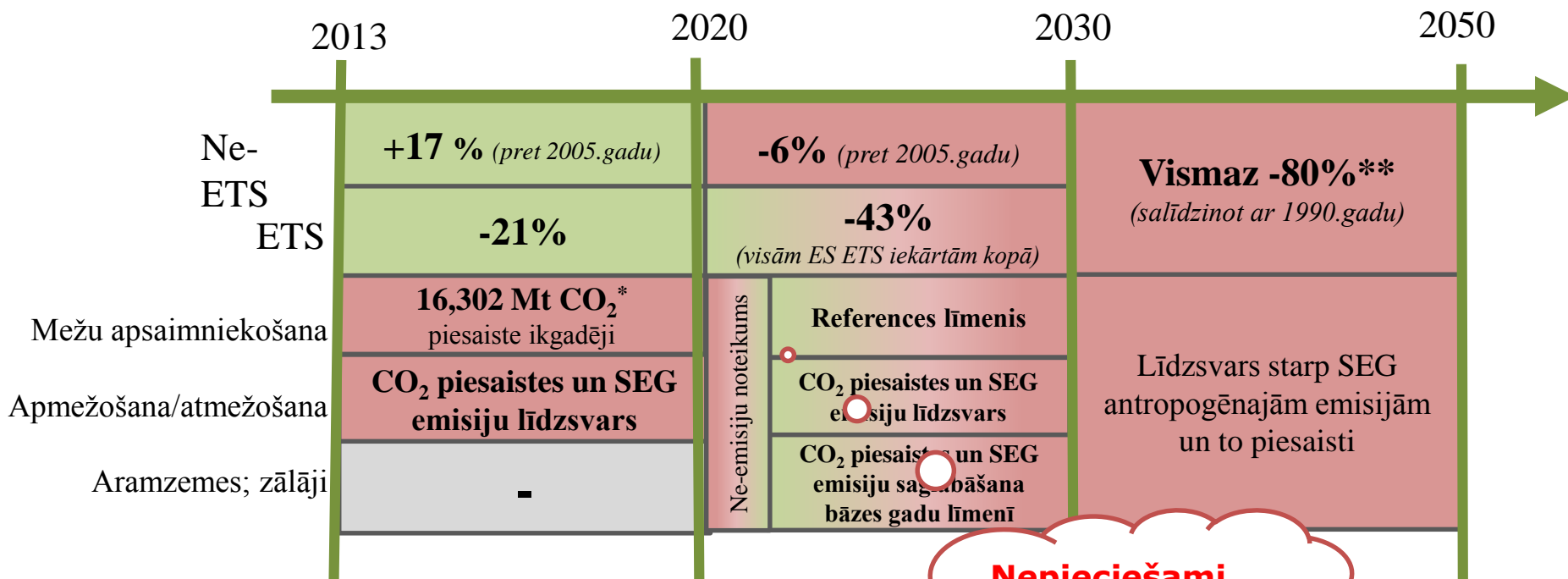

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Latvijas mērķi SEG emisiju ierobežošanai

Katrai SEG tonnai ir noteikta cena. Attiecīgi – mērķu neizpildei ir finansiālas sekas!

Par ES ETS tiešā veidā atbildīgi **komersanti**, bet par ne-ETS - **valsts**

Nepieciešami papildus pasākumi

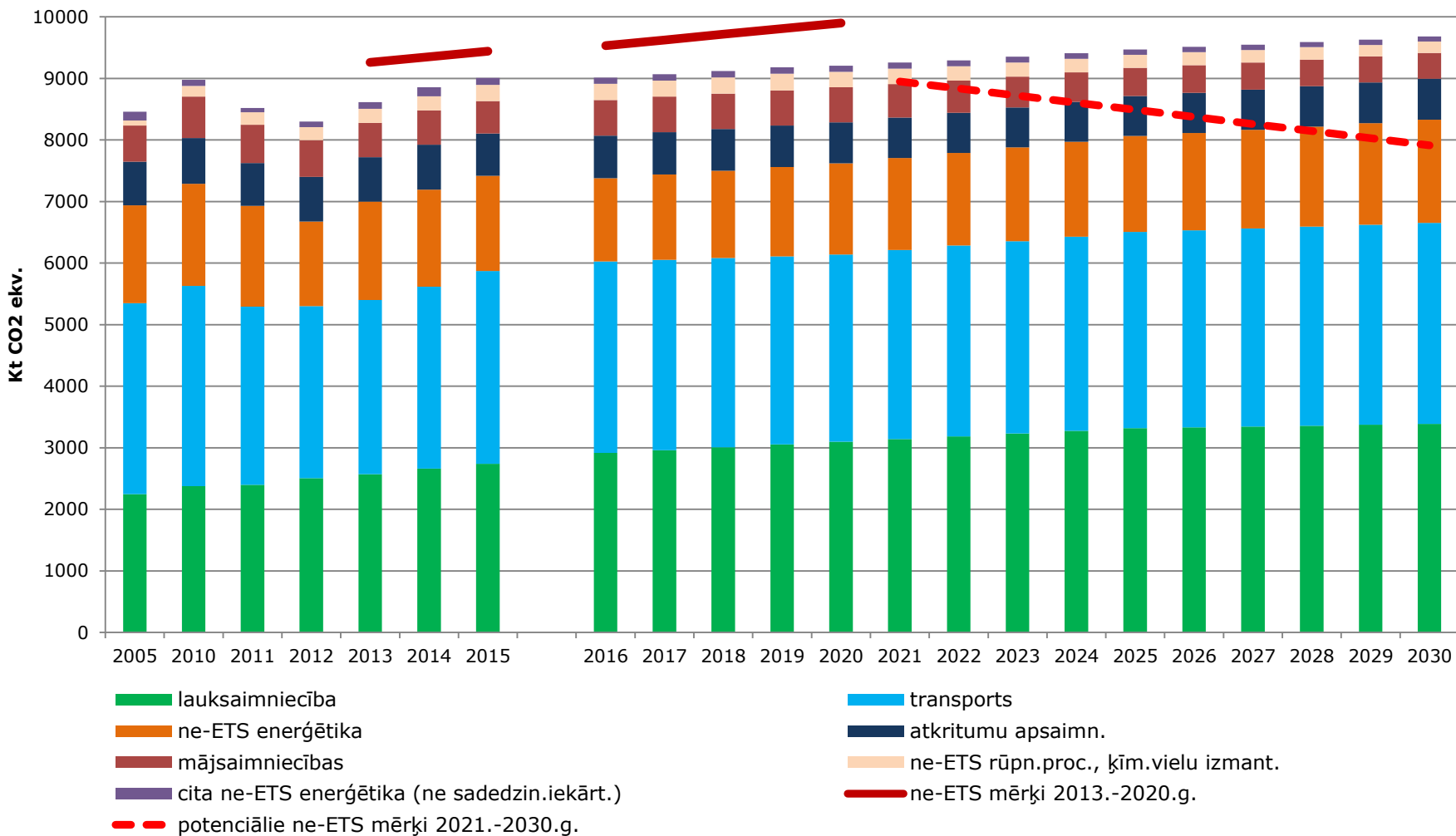
SEG – siltumnīcefekta gāzes
ES ETS – Eiropas Savienības Emisijas kvotu tirdzniecības sistēma
NE-ETS - ES ETS neiekļautās darbības
ZIZIMM - zemes izmantošana, zemes izmantošanas maiņa un mežsaimniecība

* Pēc 2020.gada plānota mērķa gala tehniskā korekcija
** Oglekļa mazietilpīgas attīstības stratēģijas melnraksts

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Latvijā radīto ne-ETS SEG emisiju dinamika un struktūra (kt CO₂ ekv.)

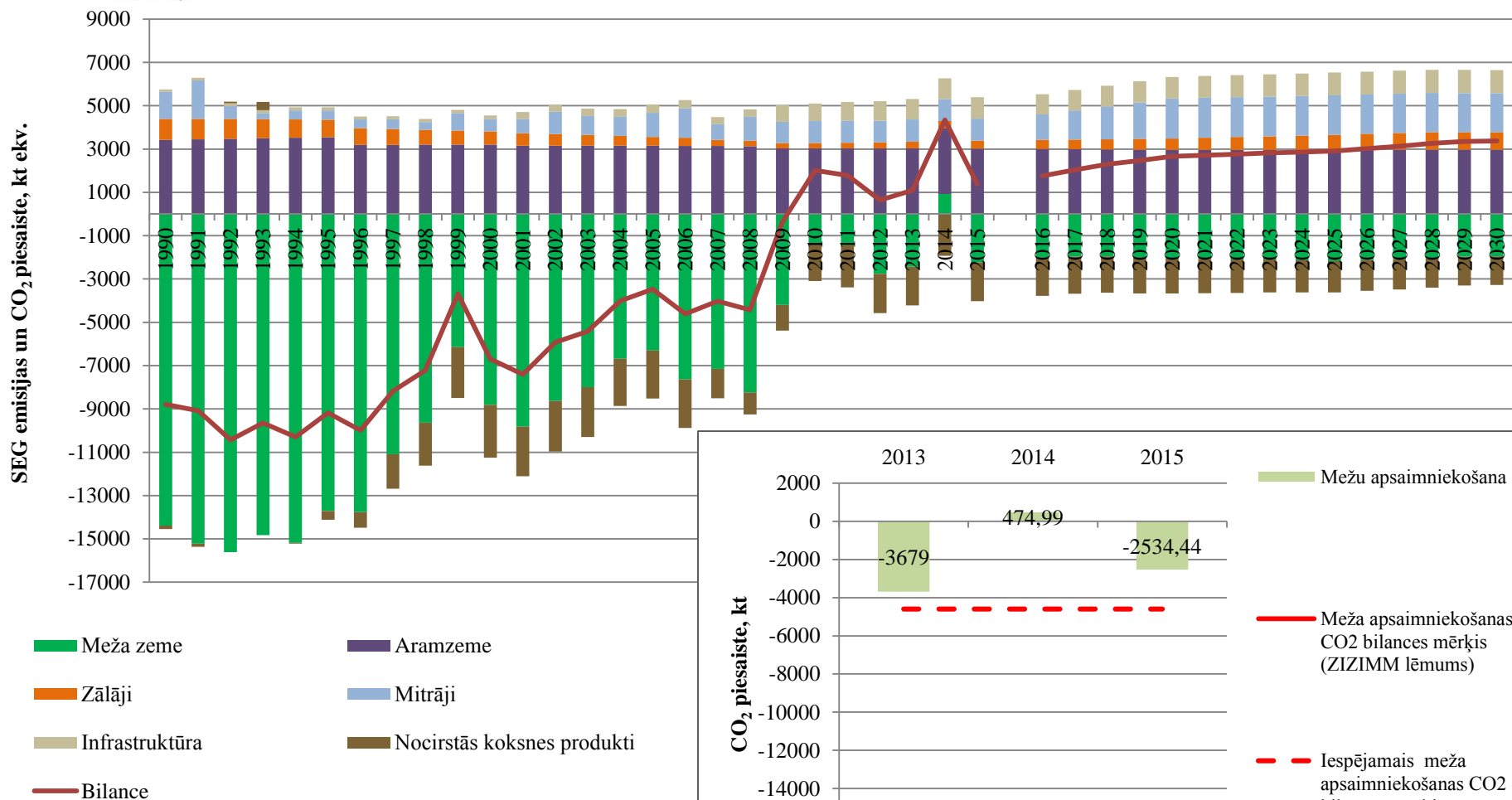

Datu avots: 2017.gada SEG inventarizācija, 2017.gadā sagatavotās prognozes, kas iesniegtas EK

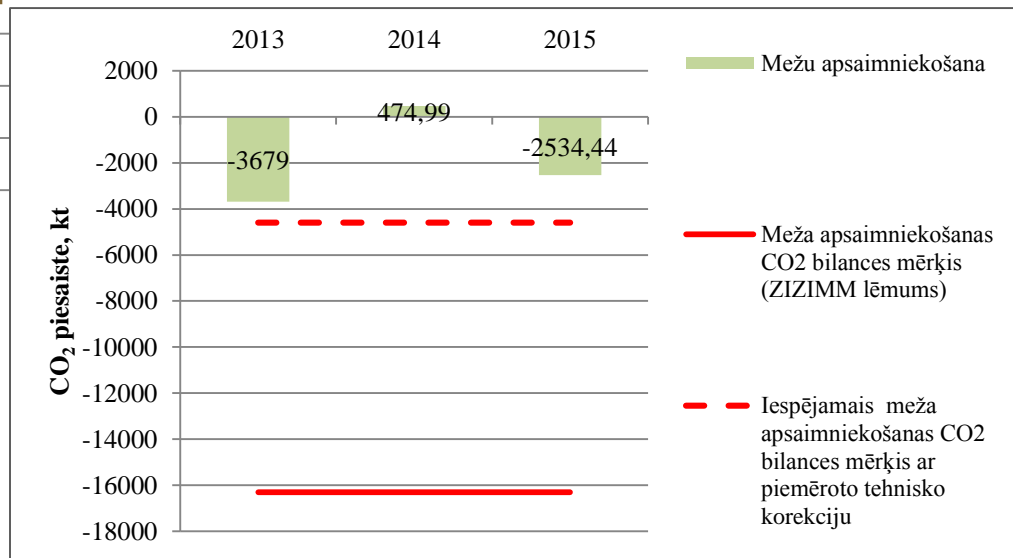

Latvijas t.s. zemes sektora (ZIZIMM) emisiju un piesaistes dinamika un struktūra, kt CO₂ ekv

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija

Datu avots: «Silava» sagatavotā 2017.gada SEG inventarizācija un 2017.gadā sagatavotās prognozes, kas iesniegtas EK

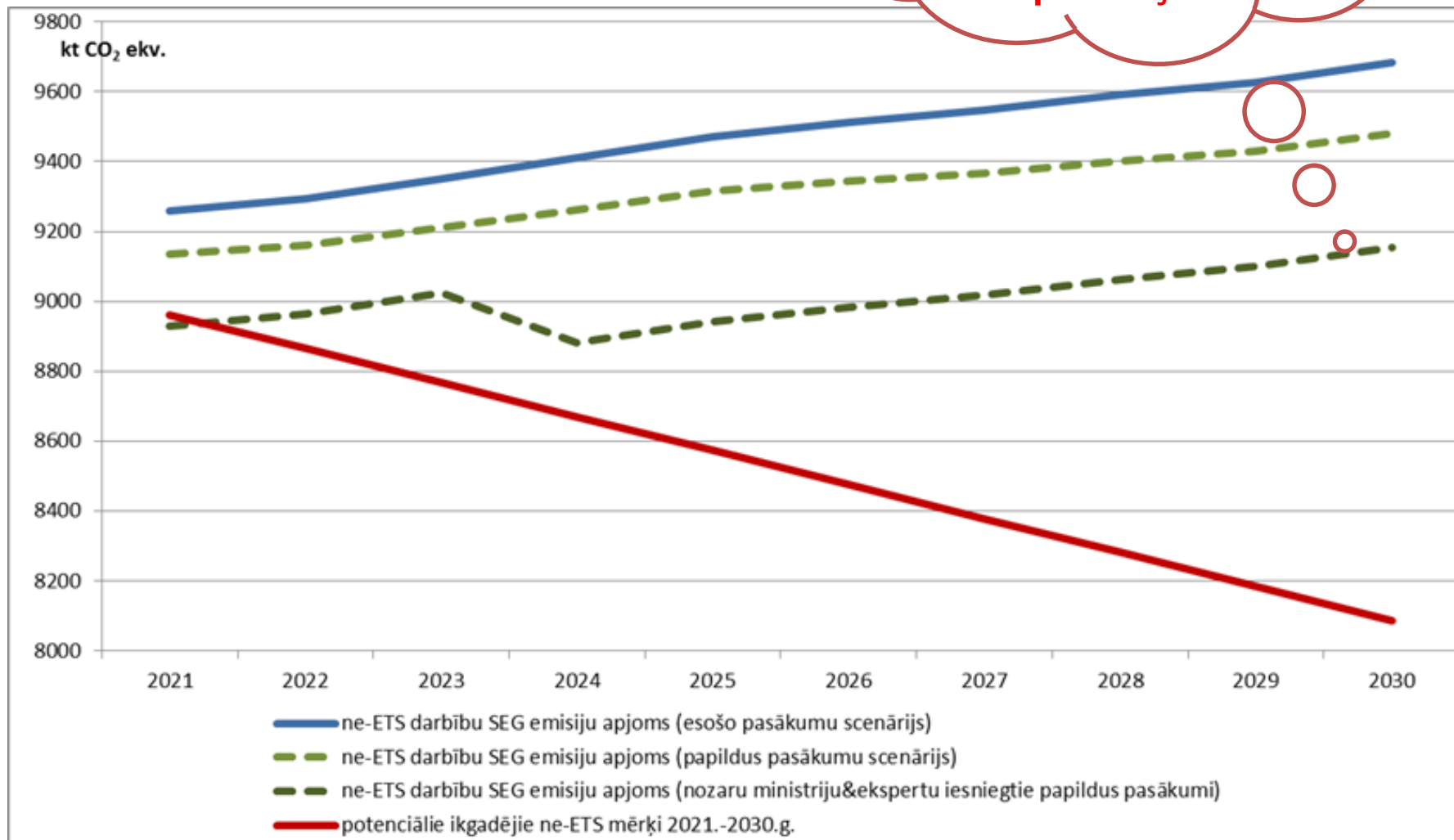

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Scenāriji Latvijas SEG emisiju samazināšanai ne- ETS sektorā

Līdz 2017.gadam
apsvērtie pasākumi
nespēj nodrošināt
mērķu izpildi. Latvijā
nepieciešamas
patiešām būtiskas
pārmaiņas.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Klimata politikas pasākumu pamatietvars Latvijā

Šobrīd

Vides politikas
pamatnostādnes 2014. –
2020. gadam

Turpmāk

Oglekļa mazietilpīgas attīstības stratēģija 2050

Latvijas
nacionālais
enerģētikas un
klimata plāns
2021-2030

Latvijas
nacionālais
enerģētikas un
klimata plāns
2031-2040

Latvijas
nacionālais
enerģētikas un
klimata plāns
2041-2050

Latvijas pielāgošanās
klimata pārmaiņām
stratēģija **2030**

2005

2008

2012

2020

2030

2040

2050

ES ETS 1.p.

ES ETS 2.p.

ES ETS 3.p.

ES ETS 4.p.

Ne-ETS 1.p.

Ne-ETS 2.p.

ZIZIMM (UNFCC)

ZIZIMM (EU)

KP 1.p.

KP 2.p.

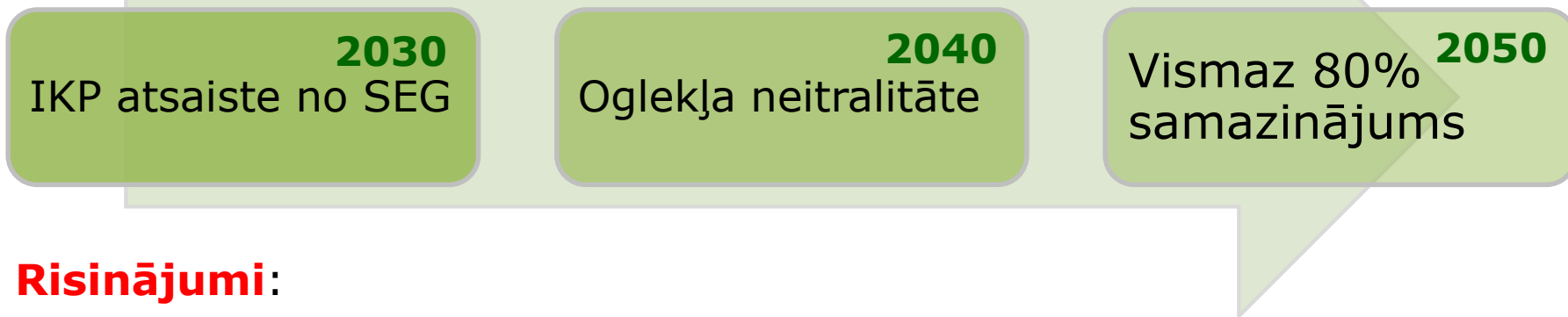
P a r ī z e s n o l ī g u m s

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Latvijas OMA stratēģijas projekts

Mērķis: Līdz 2050. gadam **samazināt LV tautsaimniecības radītās SEG emisijas par vismaz 80% salīdzinot ar 1990. gadu** un palielināt oglekļa piesaisti, pilnībā nosedzot LV antropogēno SEG emisiju apjomu un sasniedzot oglekļa neitralitāti.

Risinājumi:

- **Ilgospējīga enerģētika**
- Visaptveroša energoefektivitāte
- **Resursefektīvs un videi draudzīgs transports**
- Ilgtspējīga zemes apsaimniekošana
- Ilgtspējīgs patēriņš un ražošana
- **Pētniecība un inovācijas oglekļa mazietilpīgās tehnoloģijās**

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Latvijas pielāgošanās stratēģijas 2030 projekts

Virsmērķis: **Mazināt** Latvijas cilvēku, tautsaimniecības, infrastruktūras, apbūves un dabas **ievainojamību** pret klimata pārmaiņu ietekmēm un **veicināt** klimata pārmaiņu radīto **iespēju izmantošanu**.

- 1. Cilvēka** dzīvība, veselība un labklājība ir pasargāta no klimata pārmaiņu negatīvajām ietekmēm
- 2. Tautsaimniecība** spēj tikt galā ar klimata pārmaiņām un izmantot to sniegtās iespējas
- 3. Infrastruktūra un apbūve** ir klimatizturīga un plānota atbilstoši iespējamajiem klimata riskiem
- 4. Latvijas dabas un kultūrvēsturiskās vērtības** tiek saglabātas un klimata pārmaiņu negatīvā ietekme uz tām – mazināta
5. Ir nodrošināta pielāgošanās klimata pārmaiņām politikas veidošanai un ieviešanai nepieciešamā **informācija un zināšanas**

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Latvijas pirmā Nacionālā enerģētikas un klimata plāna (NEKP) izstrādes indikatīvais plāns

- NEKP izstrādi kopumā koordinē **Ekonomikas ministrija**.
- **Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija** koordinē NEKP izstrādi attiecībā uz SEG emisiju un oglekļa dioksīda piesaistes mērķu izpildes nodrošināšanu.
- NEKP izstrādās **sadarbībā ar nozaru ministrijām (ĀM, ZM, FM, SM, LM, IZM) un PKC, kā arī konsultējoties ar sabiedrību**.
- NEKP izstrādes galvenie posmi:
 - ✓ sākotnējā **projekta izstrāde** š.g. aprīlī – novembrī,
 - ✓ sākotnējā **projekta sabiedriskā apspriešana** š.g. septembrī – novembrī
 - ✓ sākotnējā projekta **iesniegšana Eiropas Komisijā** līdz š.g. 31. decembrim*
 - ✓ Eiropas Komisijas **rekomendāciju izvērtēšana un iekļaušana** 2018.gada aprīlī – jūlijā
 - ✓ Ja nepieciešams, **atkārtota sabiedriskā apspriešana un pilnveidošana** 2018.gada augustā – novembrī
 - ✓ galīgās redakcijas **iesniegšana Eiropas Komisijā** līdz 2019.gada 31.decembrim*

* Termiņš, kādu paredz Enerģētikas Savienības pārvaldības regulas projekta esošā redakcija

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

UNFCCC kādreizējā ģenerālsekretāre Kristiana Figueres:
«**Neiespējamais nav fakts, bet gan attieksme!**»

Paldies par uzmanību!
Jautājumi?

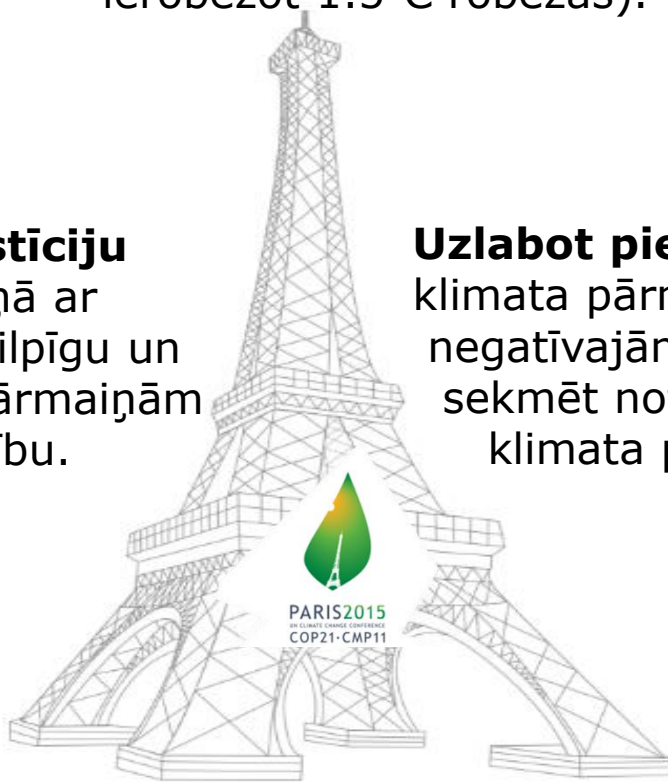

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Parīzes nolīgums

Noturēt pasaules vidējās
temperatūras pieaugumu būtiski
zem 2°C robežas (un censties to
ierobežot 1.5°C robežās).

**Sekmēt investīciju
novirzi** saskaņā ar
oglekļa mazietilpīgu un
pret klimata pārmaiņām
noturīgu attīstību.

Uzlabot pielāgošanos
klimata pārmaiņu
negatīvajām ietekmēm un
sekmēt noturīgumu pret
klimata pārmaiņām.

Sasniegt līdzsvaru starp antropogēnajām
siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisijām un SEG
emisiju uztveršanu 21.gs. II pusē.

Parīzes
nolīgumu
apstiprināja
2015.gada
12.decembrī.

Parīzes
nolīgums
stājās spēkā
2016.gada
4.novembrī.

Parīzes
nolīgums **no**
2021.gada
aizstās Kioto
protokolu.

Parīzes nolīgumu
jau **ratificējušas**
177 no 197
valstīm, t.sk.
Latvija.

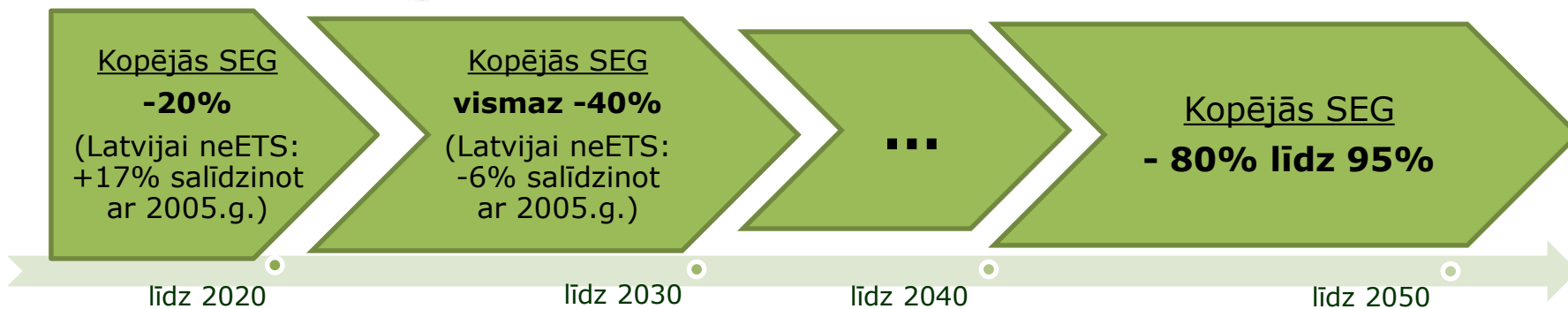
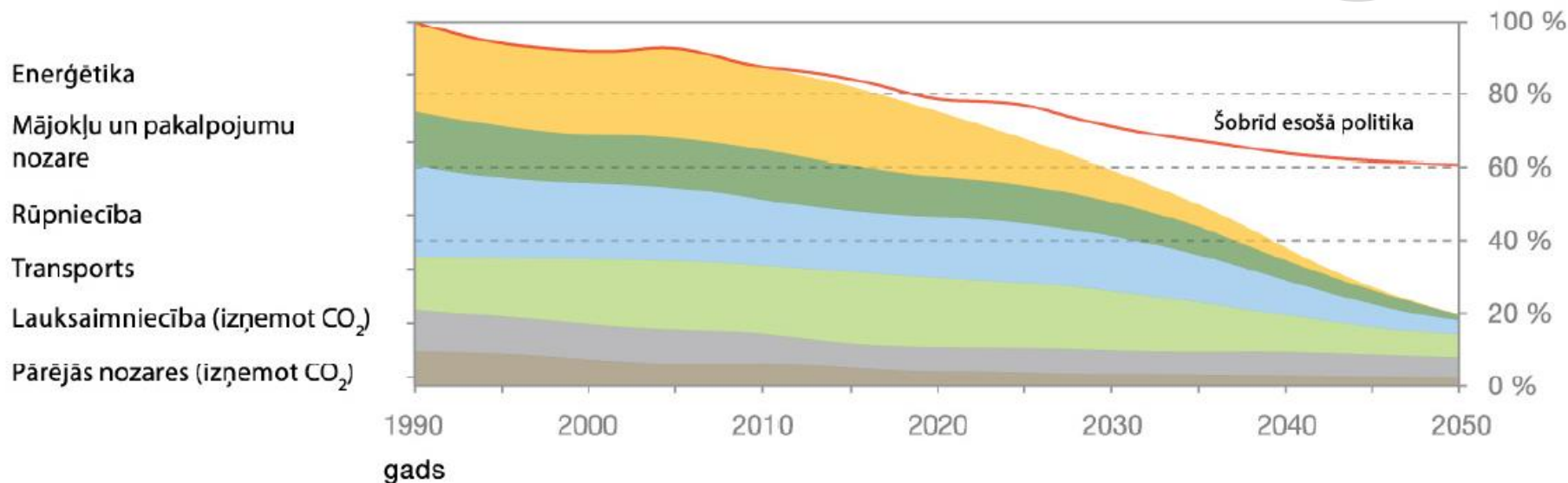
Parīzes nolīgums pieejams:
http://unfccc.int/documentati/on/documents/advanced_search/items/6911.php?preref=600008831

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

ES ceļa karte oglekļa mazietilpīgai attīstībai

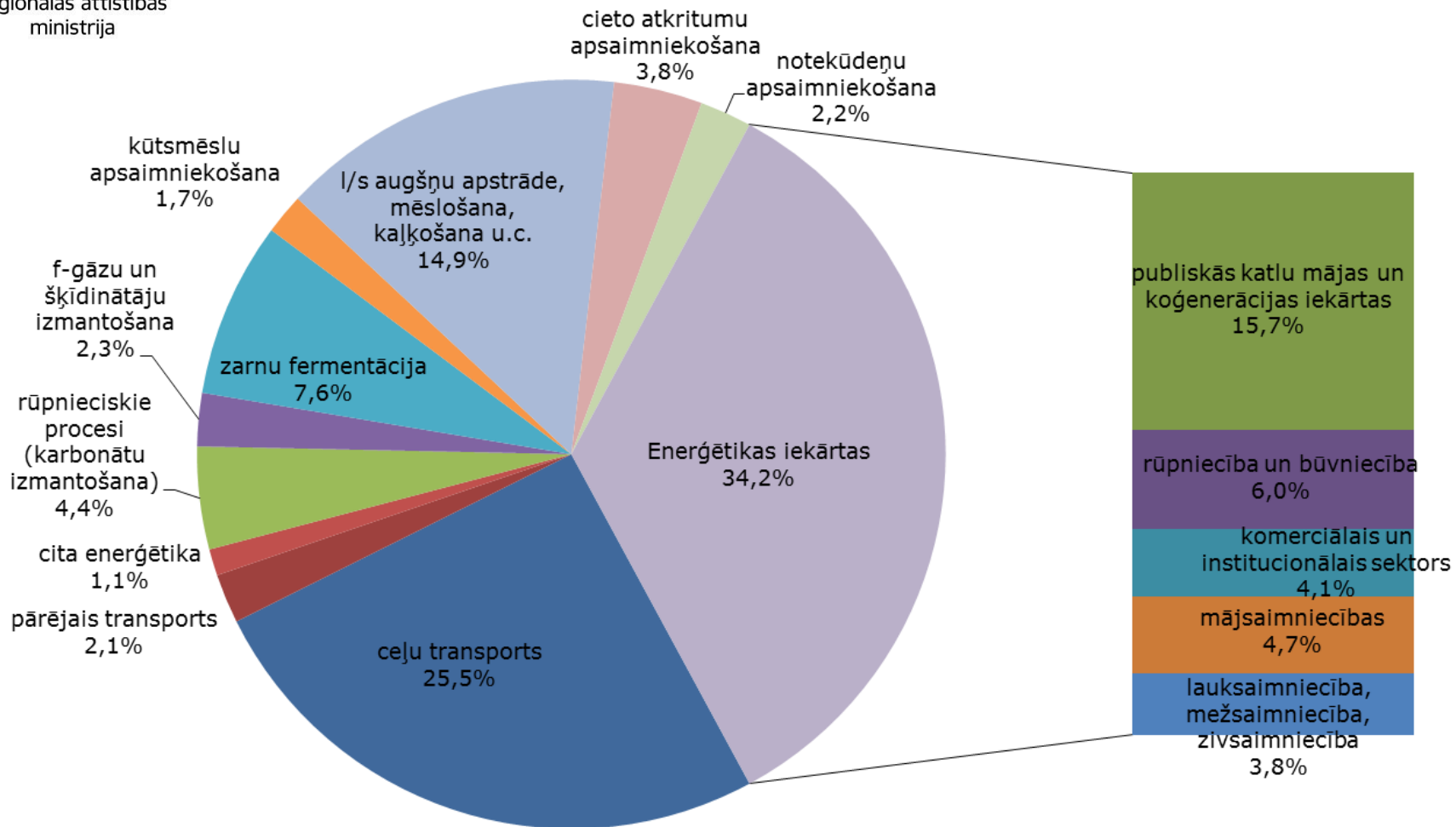
ES galvenais klimata
politikas instruments –
ES **Emisijas kvotu
tirdzniecības sistēma
(ETS)**, bet Latvijā tā
nosedz tikai **20% no
SEG emisijām.**

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Latvijā radīto SEG emisiju avotu struktūra (2015)

Avots: 2017.gada SEG inventarizācija
(http://unfccc.int/national_reports/annex_i_ghg_inventories/national_inventories_submissions/items/10116.php)

11 319 390 t CO₂ ekv

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Klimata politikas mērķu izpildes nodrošināšanai nepieciešamo pasākumu sagatavošanas NEKP plāns

- **Līdz 1.maijam** EM sagatavo un iesniedz **makroekonomiskās prognozes**, kas tiks izmantotas visu NEKP pasākumu plānošanā.
- **Līdz 1. jūnijam** nozaru ministrijas (EM, SM, ZM) iesniedz VARAM **pasākumus un situāciju aprakstošos rādītājus** 2 scenāriju sagatavošanai:
 - 1) esošo pasākumu (likumdošanā noteikto) scenārijs;
 - 2) papildus pasākumu (t.sk. stratēģijās, politikas plānošanas u.tml. ieplānotie) scenārijs, kurā iespēju robežās iekļauti arī pasākumi 2021-2030.gada perioda klimata politikas mērķu izpildei.
- **Līdz 1.septembrim** eksperti novērtē ministriju iesniegtos pasākumus un **aprēķina, vai tie nodrošina klimata politikas mērķu 2021-2030.gadam izpildi.**
- **Līdz 15.oktobrim**, ja ministriju iesniegtie pasākumi nav pietiekami, nozaru ministrijas iesniedz **papildus pasākumus.**
- **Līdz novembra beigām** eksperti novērtē ministriju iesniegtos papildus pasākumus un aprēķina, vai tie nodrošina klimata politikas mērķu izpildi. Ja tie nav pietiekami, sadarbībā ar VARAM izstrādā priekšlikumu par trūkstošo samazinājumu/piesaistes tonnu pārdali starp nozaru ministrijām. **Tiek aprēķināts galīgais papildus pasākumu scenārijs 2021-2030.gada perioda klimata politikas mērķu izpildei.**
- **Decembrī vienošanās Ministru kabinetā** par Latvijai noteikto klimata politikas mērķu izpildes saistību pārdali starp nozaru ministrijām, kā arī NEKP iekļaujamo pasākumu sarakstu.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Nepieciešamība pēc oglekļa mazietilpīgas attīstības

Oglekļa mazietilpīga attīstība (*low carbon development*) jeb **OMA** – nozīmē pāreju uz oglekļa mazietilpīgu ekonomiku – ekonomiku, kas rada minimālas siltumnīcefekta gāzu (SEG), sevišķi oglekļa dioksīda (CO₂), emisijas, kā arī saglabā un vairo CO₂ piesaisti.

Pārdomāti īstenotai **OMA var būt pozitīva ietekme ne vien uz klimatu un vidi, bet arī uz ekonomiku un sociālo sfēru.**

